

Oud-politietroeper en -marechausee vertelt

Op aanraden van een SMC-begunstiger strijkt de redactie neer in het wooncomplex Nieuw Schoonoord in Velp bij Arnhem. Hier woont Henk de Vries, -wordt in juni 96 (!)-, die fijn kan vertellen over de oorlogsjaren. In de hal lopen ze elkaar mis. De Vries staat de redacteur al op te wachten. Het komt toch allemaal goed, ook het schitterende verhaal bij geurende koffie en later een rode wijn.

Vrijwillige Landstorm

De in 1915 in Workum geboren Fries komt uit een boerengezin en moest flink aanpakken. Zijn plakboek geeft aan dat hij zich in augustus 1933 meldde bij de Vrijwillige Landstorm. Twee jaar lang eenmaal per week oefenen bij een militair onderdeel. De Vries verkapt: 'Zo werd je aspirant-voorgeoefend-soldaat en hoefde je uiteindelijk maar zes weken in militaire dienst. Voor mij werd dit Assen.' Het boerenleven vond hij maar niks. Je had er geen dag vakantie. Eind mei 1936 trad hij toe tot het Korps Politietroepen (PT) en werd korporaal. Dat duurde tot de Nederlandse capitulatie aan de Duitsers. In mei 1940 ging hij op wachtgeld. Hij had zijn politiediploma al op zak, door zelfstudie. Zijn keuzemogelijkheden waren de Gemeentepolitie of Rijkspolitie of Marechausee (door de Duitsers ontdaan van het 'Koninklijke').

Het Korps Politietroepen

Het Korps Politietroepen werd in 1919 als tweede militaire politie naast de KMar (tijdelijk) opgericht uit de politieafdelingen bij de legeronderdelen om ook de binnenlandse rechtsorde en de demobilisatie in goede banen te leiden. Er was veel consternatie op het eind van de Eerste Wereldoorlog (1918): het uitdragen van het communisme, de tsaar was vermoord en de Duitse keizer gevlucht ten gevolge van de Novemberrevolutie. Het waren dus politieke redenen om het korps Politietroepen op te richten, dat in 1922 ook grensbewakingstaken kreeg. Het korps leverde met beredenen en voeters bijstand aan onder meer de politie in Amsterdam en Rotterdam. Tot 1935 waren de Politietroepen volledig onder de voogdij van de KMar, zij hadden dezelfde Inspecteur. In 1938 kwam daarbij de bewaking van wegen en bruggen, de laatste inclusief het tot ontploffing brengen van springladingen. Moedig werk bij de inval van de Duitsers.

Fort Westervoort

Als PT-er deed De Vries dienst op Fort Westervoort dat, met een kazemat noord en een kazemat zuid, deel uitmaakte van

Met zijn PT-makkers op Fort Westervoort

Henk de Vries laat zich de rode wijn goed smaken

de IJssellinie, Voor bediening van het pantserafweergeschut werd hij in Oldebroek opgeleid. Het fort ligt op de westelijke oever aan de Velpse kant, juist tegenover het plaatsje Westervoort. Samen met 23 anderen bewaakte hij de regio inclusief de brug over de IJssel. De Vries: 'In die tijd zeiden we al dat veel huizen en groen ons schootsveld belemmerden. Maar alles bleef bij het oude. Toen de Duitsers met hun pantserrein de spoorbrug wilden oprijden - het was op 10 mei 1940 - schoten de kazematten hen weer terug naar station Westervoort. De Duitsers wonnen het gevecht door met bootjes tot onder de kazematten te varen. Hup, een aantal handgranaten naar binnen en het was afgelopen.'

Grebbeberg

De Vries was daar zelf niet bij, maar heeft dat gehoord bij zijn terugkeer. Hij regelde toen het verkeer in Scherpenzeel. Overal zag je Duitse vliegtuigen. Kort daarvoor bewaakte hij de bataljonsstaf op het prachtige Kasteel Renswoude. De eenheid moest de tegenaanval op de Grebbeberg uitvoeren. Hij is er zelf ook geweest. 'We trokken mee terug. Via Zeist - gooiden men NSB-ers uit de ramen - naar Jutfaas en een klusje gedaan in IJsselstein. Toen was er ineens de capitulatie en keerde ik terug naar Westervoort via Renswoude. De Duitsers zaten al in het

Spelevaren in de slotgracht van Kasteel Renswoude

kasteel en hadden zich aan de wapenkast en wijnkelder tegoed gedaan. Verder heb ik daar nog vier weken het verkeer geregeld op de Duitse scheepjesbrug over de IJssel', aldus De Vries.

Marechausee

Hij werd medio 1940 Rijkspolitie-man in Uddel en kwam later bij de afdeling Verkeer Apeldoorn. Op aanraden van Butelaar van Dubbeldam ging De Vries over naar de Marechausee en werd wachtmeester te voet. Vanwege zijn goede staat van dienst later in Terborg ook nog opperwachtmeester. Hij werd door heel Nederland verplaatst zoals Bilthoven, Ootmarsum, Venlo, Leeuwarden. Hij deed zo links en rechts ondergrondse werkjes. In 1943 volgde zijn sollicitatie naar de Gemeentepolitie Velp. Het bracht hem geen rust. De SS-er Frans Fischer (ja die na de oorlog levenslang kreeg en in de Koepel van Breda

zat) zei tegen hem: 'Binnen een halfuur vijf typistes en schrijfmachines regelen anders word je dood geschoten.' Het lukte uiteindelijk wel, maar het gemanipuleer was hij zo zat en ging zo tegen zijn rechtsgevoel in dat hij medio 1944 is ondergedoken in Ermelo. Na de oorlog weer terug in Velp en ging 34 jaar geleden als adjudant met pensioen.

Slot

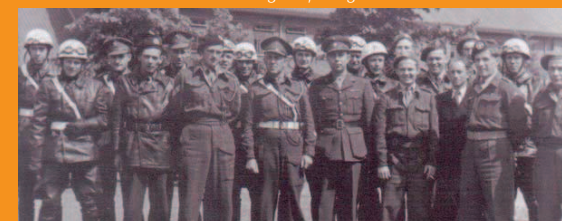
Deze drager van de eremedaille Oranje Nassau in goud, biljart nog of doet een spelletje. Twaalf jaar geleden heeft hij zijn vrouw verloren maar zijn twee dochters helpen met raad en daad. Met een knipoog: 'Niets moet meer op mijn leeftijd. Heb ik ook tegen de dominee gezegd. Ik kijk nu naar de TV-uitzending "Hour of Power" op SBS6. Heel goed programma.' Ja ... een bewogen man met een rijk leven.

Oud-marechausee der eerste klasse Jos Wever in 1947

Marechausee Jos Wever op zoek naar .....

Na 60 jaar nog steeds een warm hart voor het Wapen. 'Zonder vrees en zonder blaam' staat hoog in zijn levensvaandel. Jos Wever is BLS-veteraan (Binnenlandse Strijdkrachten) en trad kort na de Tweede Wereldoorlog in dienst bij de KMar. Tijdens zijn marechauseetijd tot 1953 voornamelijk doorgebracht op brigade Den Haag (onder meer de motorpool) kwam hij in aanraking met zaken die zijn ziel -ook op latere leeftijd- diep raakten. Weer hersteld is hij bezig zijn onthutsende ervaringen aan het papier toe te vertrouwen. De ruim tachtigjarige is op zoek naar oud-collega's die zijn zaken uit die periode (1946-tot 1953) kunnen bevestigen en de realiteit van zijn verhaal kunnen versterken. U kunt contact met hem opnemen via: 06-12145517 of jos.wever@tele2.nl.

Tijdens het bezoek van de Belgische Minister van Oorlog in 1948. Met motorhelm v.l.n.r. Wijnand Hudepool, Jos Wever, wachtmeesters Post en Reitsma, Leo Hoogeveen en Jan Tervoorst. Met wit koppelstel midden is opperwachtmeester Pahlplatz met links naast hem wachtmeester Van der Werf; de overigen zijn Belgen.

Veteranen-onderzoek

Alle veteranen die met de keten van zorg in het LZV (Landelijk Zorgsysteem voor Veteranen) ooit te maken hebben gehad, ontvangen een vragenlijst van het Trimbos-instituut op gezag van de RZO (Raad voor civiel-militaire Zorg en Onderzoek), de toezichthouder op de LZV. De deelname heeft geen invloed op de behandeling, is anoniem en de onderzoeksgegevens zijn vertrouwelijk. Het gaat om LZV-maatwerk zo dicht mogelijk bij huis te realiseren. Dus graag invullen en retourneren.

Erecouloir Prinsjesdag

In het bezit van blauwe blazer, grijze pantalon en baret? Ja, geeft u zich dan vóór 1 juli op voor de erecouloir van veteranen op dinsdag 20 september 2011. Het detachement staat het dichtst bij het Binnenhof, bij het Mauritshuis, in verband met de fysieke belasting. Informatie en opgave bij veteraan Fred Driessen: 0229-263558 of f.driessen@quicknet.nl.

Nieuwe voorzitter Veteraneninstituut

Per 1 maart is dr. Gerrit Valk (oud-lid PvdA in de Tweede Kamer en oud-locoburgemeester van Bergen (NH)) de nieuwe bestuursvoorzitter van het Veteraneninstituut. Mr. Martin Zijlstra trad na acht jaar om statutaire redenen af. Hij ontving bij zijn afscheid uit handen van de minister van Defensie Hans Hillen het Ereteken voor Verdienste in zilver.

Ereteken voor Verdienste: Hans Hillen (links) feliciteert Martin Zijlstra

